

Sociala relationer och gruppinteraktioner i en skola för alla

Maria Heintz

Socionom, fil dr socialt arbete

maria.heintz@hh.se

DEL 3 Styrkan i den emotionella energin

hh.se

Maria Heintz

Socionom, Fil Dr Socialt arbete

Styrkan i den emotionella energin

Fotbollen som symbol för tillhörighet

Avbrutna lekar och konflikter i klassrummet

Att arbeta med emotionella energier

Styrkan i den emotionella energin

- Viljan att upprepa interaktionen
- Genererar symboler för gruppens interaktion
- Konflikter när olika emotionella energier krockar

Viljan att upprepa interaktionen tillsammans

”Jag ska bara vässa pennan”

Det har gått tio minuter in på matematiklektionen och barnen sitter och räknar i sina matteböcker. Emil som sitter ganska långt bak i klassrummet ställer sig upp och börjar gå framåt och har ögonkontakt med Victor. Läraren undrar vart Emil är på väg. ”För att vässa pennan, det måste jag faktiskt”. Läraren svarar att det är okej och återgår till att hjälpa ett annat barn och står lutad över dennes bänk. Emil fortsätter framåt och passerar Olle på vägen, deras blickar möts och Emil fortsätter. Börjar vässa sin penna (som redan såg ut att vara vass). Nästan direkt efter att Emil börjat vässa pennan står Olle upp och börjar gå framåt mot pennvässaren. Han visar pennan för läraren som tittat upp och nu nickar. Olle ställer sig bredvid Emil och ber honom skynda sig. Nu kommer även Victor fram med en penna och säger att spetsen på pennan brutits. Emil fortsätter sakta att vässa sin penna och pratar med Olle och Victor (hör inte om vad där jag sitter). När Emil är färdig stannar han kvar och fortsätter att prata med de andra framme vid pennvässaren som nu är fem stycken. Det skrattas och pratas. Ljudnivån blir hög och läraren rätar sig upp, vänder sig mot samlingen som sker framför pennvässaren och säger: ”Nu måste ni ha vässat klart, sätt er ner och fortsätt arbeta”. Barnen protesterar och menar att de inte kan arbeta utan penna och fnittrar. ”Men skynda er” svarar läraren. Barnen stannar kvar en kort stund till och går sedan en och en tillbaka till sina platser.

(fältanteckning, 28 september)

Symbolers betydelse

”Men vi ska spela fotboll, ge hit bollen”

Lektionen är slut. Barnen plockar raskt undan sina matematikhäften och reser sig för att gå ut. Nästan i samma stund som barnen plockar undan springer Hugo fram till lådan där fotbollarna ligger. Han tar en fotboll och springer lika snabbt ut ur klassrummet. Oliver och Vincent springer också fram till lådan med fotbollarna. De letar efter den andra fotbollen. Fotbollen Oliver får tag på saknar luft och med en högljudd harang svordomar kastar de ner bollen i lådan och springer efter Hugo. Oliver, Vincent, Lucas, William hinner fatt Hugo som har gått ut. Oliver säger med stark röst: Har du tagit bollen?

Hugo svarar: Jag har gömt den!

Oliver säger: Vi skulle ha fotbollen, vi har planen idag.

Hugo svarar: Men nu har jag bollen.

Lucas säger med stark röst: Men vi ska spela fotboll, ge hit bollen. Hugo svarar: Ta den andra bollen.

Den är sumpad! nästan skriker Oliver och tar ett par steg mot Hugo. Hugo möter upp Oliver. De står nu nära och stirrar på varandra.

Hugo säger väsende: Du skulle bara våga! och går sedan ifrån de andra.

Vincent säger till de andra som står kvar: Han är dum i huvudet! De börjar sakta gå bort mot andra sidan skolbyggnaden. Hugo står själv och sparkar fotbollen mot en vägg. Efter ett tag ansluter fler barn.

(fältanteckning, 21 mars)

Olika energier krockar

”Men då hinner vi aldrig hoppa alla banor”

Skolklassen diskuterar att hoppa Twist på initiativ av läraren.

Läraren säger: Några säger att de inte får vara med i Twist.

Victor svarar med tillgjord röst: Du kan inte vara med för vi började för typ 2 sekunder sedan!

Tea replikerar: Vi gör lagen sedan spelar vi kanske i tre dagar. För att hinna alla banor måste vi hålla lagen.

Läraren säger: Ni får hoppa en rast, sedan börja om. Det får ni acceptera!

Alice frågar: Men när vi spelat så länge, måste nya komma in då?

Liam säger: Vi har ju två Twistband.

Läraren svarar: Alla SKA få vara med.

Tea säger: Men vi brukar göra lagen dagen innan, det är fem banor. Då hinner vi aldrig bli klara.

Läraren svarar: Det är inte rimligt att köra så länge. Vi tycker att man får börja om varje rast om någon annan vill vara med. Det gäller hela rasten, ni behöver inte bryta mitt i. Reglerna som gäller är att alla får vara med när ni gör lagen och ni börjar på nytt varje rast. Går man ifrån får man vänta till nästa rast.

(fältanteckning, 17 november)

Styrkan i den emotionella energin

- Kringgå skolans regler för att fortsätta sina interaktioner
- Konflikter när föremål representerar kompisgruppers sammanhållning
- En grupps emotionella energi kan påverka hela skolklassens arbete på lektionen

Att arbeta med barns emotionella energier

Fortsätt storgruppslekens interaktionsritualkedja i klassrummet för att förstärka ”vi-känslan” i klassen/barngruppen.

Ha förståelse för varför inneslutnings- och uteslutningsprocesser sker mellan barn och arbeta lika mycket för att skapa förutsättningar för lyckade interaktionsritualer tillsammans som ni arbetar med att reda ut händelser mellan enskilda barn.

Fånga upp barns olika emotionella energier. Prata om vad en fotboll kan betyda för somliga barn. Det kan leda till förståelse och minska konflikter

Diskutera:

Hur ni skulle kunna ha användning av detta perspektiv på barns sociala relationer och gruppinteraktioner och praktiskt arbeta utifrån tanken att emotionella energier påverkar hur samspelet i en skolklass eller barngrupp ser ut.

Tack!

Maria Heintz

Högskolan i Halmstad

Maria.heintz@hh.se